

**URDHËR**  
**Nr. 933, datë 26.9.2025**

**PËR ZBATIMIN E REKOMANDIMIT (23-12) TË ICCAT-it PËR RUAJTJEN E PESHKAQENIT BALENË (*WHALE SHARK*) (*RHINCODON TYPUS*) TË ZËNË GJATË AKTIVITETIT TË PESHKIMIT NË ZONËN E KOMPETENCËS SË ICCAT-it**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4 të Kushtetutës; të nenit 8, pikat 1 dhe 2, të Konventës Ndërkombëtare për Ruajtjen e Peshkut Ton të Atlantikut, të miratuar me ligjin nr. 9822, datë 29.10.2007, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën Ndërkombëtare për Ruajtjen e Peshkut Ton të Atlantikut (ICCAT)”, dhe të nenit 25, pika 4, të ligjit nr. 64, datë 31.5.2012, “Për peshkimin”, të ndryshuar,

**URDHËROJ:**

1. Zbatimin e Rekomandimit (23-12) të ICCAT-it për ruajtjen e peshkaqenit balenë (*whale shark*) (*rhincodon typus*), të zënë gjatë aktivitetit të peshkimit në zonën e kompetencës së ICCAT-it.
  2. Ngarkohet Drejtoria e Politikave, Strategjisë dhe Programeve të Peshkimit dhe Akuakulturës për zbatimin e këtij urdhri.
  3. Ngarkohet Drejtoria e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës, si dhe inspektorati përgjegjës për peshkimin, për zbatimin e këtij urdhri.
- Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE ZHVILLIMIT RURAL  
**Andis Salla**

**REKOMANDIMI (23-12) NGA ICCAT-i PËR RUAJTJEN E PESHKAQENIT BALENË (*WHALE SHARK*) (*RHINCODON TYPUS*) TË ZËNË GJATË AKTIVITETIT TË PESHKIMIT NË ZONËN E KOMPETENCËS SË ICCAT-it**

*duke vënë në dukje* se neni 5 i Marrëveshjes së Kombeve të Bashkuara mbi Stoqet e Peshqve (UNFSA) i kërkon shteteve të flamurit të anijeve të peshkimit që shfrytëzojnë speciet shumë migratore të minimizojnë ndikimet mbi speciet e kapura rastësisht, të mbrojnë biodiversitetin detar dhe të mbledhin të dhëna përkatëse për hartimin e masave të duhura të ruajtjes dhe menaxhimit të bazuara në shkencë, me qëllim sigurimin e mbrojtjes së këtyre specieve;

*duke rikujtuar* Rezolutën 77/118 të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara, e cila, ndër të tjera, u kërkon shteteve dhe Organizatave Rajonale për Menaxhimin e Peshkimit (RFMOs), të forcojnë ose të krijojnë programe për mbledhjen e të dhënave, me qëllim marrjen e vlerësimeve të besueshme dhe të diferencuara sipas specieve për speciet e mbrojtura të kapura rastësisht gjatë peshkimit, si dhe të nxisin kërkime të mëtejshme mbi përdorimin e masave të përshtatshme për zbutjen e zënien rastësore, si dhe të zbatojnë udhëzimet ndërkombëtare të FAO-s mbi menaxhimin e zënieve rastësore dhe reduktimin e hedhjeve;

*duke rikujtuar më tej* se organizata të tjera rajonale për menaxhimin e peshkimit të tonit (p.sh., Rezoluta 13/05 e IOTC-së, Masa e Ruajtjes dhe Menaxhimit 2022-04 e WCPFC-së, dhe Rezoluta 19-06 e IATTC-së) kanë miratuar masa ruajtjeje për mbrojtjen e peshkaqenëve balenë nga ndërveprimet me aktivitetet e peshkimit që bien nën kompetencën e tyre;

*duke vënë në dukje më tej* se disa studime shkencore të paraqitura në SCRS gjatë viteve të fundit kanë treguar se peshkimet në kuadër të ICCAT-it, ato që përdorin koshilok ose rrjeta me rrethim (*purse seine*), ndërveprojnë me peshkaqenët balenë, dhe se disa flota që përdorin rrjeta me rrethim në zonën e Konventës së ICCAT-it tashmë zbatojnë në mënyrë vullnetare praktikatat dhe procedurat më të mira ekzistuese për mbrojtjen e peshkaqenëve balenë;

*duke njohur më tej* se SCRS-ja më parë ka këshilluar se “Masa të menaxhimit me karakter paraprak duhet të merren në konsideratë për stoqet ku ekziston cenueshmëria biologjike më e madhe dhe shqetësim i lartë për ruajtjen, dhe për të cilat ekzistojnë shumë pak të dhëna”, çka mund të aplikohet në mënyrë të arsyeshme edhe për peshkaqenët balenë;

*duke vënë në dukje* se në rishikimin e tij të dytë të performancës, në kapitullin “Tendencat në statusin e specieve joobjektive”, Paneli i Rishikimit ka rekomanduar që “qëndrimi paraprak (*precautionary approach*) të aplikohet në mënyrë të qëndrueshme për speciet e lidhura, duke marrë parasysh se vlerësimet për këto specie janë shumë të pasigurta dhe se statusi i tyre shpesh është pak i njohur”.

#### KOMISIONI NDËRKOMBËTAR PËR RUAJTJEN E TONIT NË ATLANTIK (ICCAT), REKOMANDON SI MË POSHTË, SE:

1. Nuk lejohet mbajtja në bord, transbordimi ose zbarkimi, i plotë ose i pjesshëm, i çdo ekzemplari të peshkaqenit balenë (*rhincodon typus*) të zënë në peshkimet që bien nën juridiksionin e ICCAT-it.

2. Ndalohet hedhja e rrjetave të tipit “koshilok” mbi tufa të peshkut ton të cilat midis tyre vihet re përpara fillimit të hedhjes së rrjetës dhe peshkaqeni balenë.

3. Në rast se një peshkaqen balenë përfshihet aksidentalisht brenda rrjetës së koshilokut, kapiteni i mjetit të peshkimit merr të gjitha masat e arsyeshme për lirimin e tij të sigurt.

4. “Deri në miratimin e udhëzimeve për trajtimin dhe lirimin e sigurt, sipas përcaktimeve të paragrafit 9 më poshtë, Palët Kontraktuese (CPCs) duhet të kërkojnë nga kapitenët e mjeteve të tyre me flamur përkatës që, duke marrë masat e nevojshme për të siguruar trajtimin dhe lirimin e sigurt të peshkaqenit balenë, siç parashikohet në paragrafin 3, dhe duke garantuar njëkohësisht sigurinë e ekuipazhit, të zbatojnë udhëzimet e përcaktuara në aneksin 1.”.

5. “Palët Kontraktuese (CPCs) sigurojnë që, në përputhje me kërkesat e Rekomandimit të ICCAT-it për vendosjen e standardeve minimale për programet e vëzhguesve shkencorë në mjetet e peshkimit (rec. 16-14), ndërveprimet me peshkaqenin balenë gjatë operacioneve me rrjetë *purse seine* të regjistrohen nëpërmjet programeve të tyre kombëtare të vëzhguesve.

*Gjithashtu, duhet të mbledhen këto të dhëna:*

- i. detaje mbi mënyrën dhe arsyen e përfshirjes së kafshës në rrjetë;
- ii. numri i individëve të përfshirë gjatë ndërveprimit;
- iii. vendndodhja e ndërveprimit;
- iv. hapat e ndërmarrë për të siguruar trajtimin dhe lirimin e sigurt të ekzemplarëve të përfshirë në rrjetën *purse seine*; dhe
- v. një vlerësim i gjendjes së ekzemplarëve të peshkaqenit balenë në momentin e lirimit (i gjallë /i ngordhur/në gjendje të rëndë/i pasigurt”).

6. “Palët Kontraktuese (CPCs) raportojnë të dhënat dhe informacionin e mbledhur sipas paragrafit 5 në raportet e tyre vjetore dhe, në rastin e të dhënave të mbledhura përmes programeve të vëzhguesve, ia paraqesin sekretariatit në përputhje me kërkesat e ICCAT-it për raportimin e të dhënave”.

7 “Paragrafët 1–6 nuk zbatohen për mjetet e peshkimit që operojnë ekskluzivisht në veri të paralelit 40° N ose në jug të paralelit 40° S (d.m.th. jashtë diapazonit kryesor gjeografik të peshkaqenit balenë në Oqeanin Atlantik)”.

8. “Komiteti Shkencor për Kërkime dhe Statistika (SCRS), në vitin 2024, do të shqyrtojë të dhënat dhe informacionin ekzistues që lidhen me ciklin jetësor dhe statusin e ruajtjes së peshkaqenit balenë, dhe do të konfirmojë nëse ky i fundit përmbush përkufizimin e një taksoni me cenueshmërinë biologjike më të lartë dhe shqetësim për ruajtjen, për të cilin ka shumë pak të dhëna. Nëse kjo do të jetë e vërtetë, SCRS-ja do të japë këshillë mbi përshtatshmërinë e zbatimit të masave të kujdesshme të menaxhimit në peshkimet e ICCAT-it, si p.sh. një ndalim i mbajtjes. SCRS-ja, gjithashtu, mund të identifikojë opsione për kërkime dhe mbledhje të dhënash në të ardhmen, si dhe të japë këshilla mbi masa të tjera zbutëse për peshkimet përkatëse të ICCAT-it”.

9. “Komisioni fton SCRS-n që, në momentin më të përshtatshëm, të shqyrtojë dhe të miratojë kufijtë gjeografikë të përcaktuar në paragrafin 7 dhe udhëzimet për lirim të sigurt të peshkaqenëve balenë të përfshirë në rrjetë, siç janë parashikuar në aneksin 1, duke marrë parasysh ato të zhvilluara në RFMOs të tjera”.

10. “Duke vënë në dukje se efektiviteti i metodave të ndryshme të lirimit ende duhet të vlerësohet, Palët Kontraktuese (CPCs) inkurajohen të ndërmarrin aktivitete kërkimore mbi praktikën e trajtimit dhe lirimit, duke siguruar shkallë të lartë mbijetese pas lirimit për peshkaqenët balenë të kapur aksidentalisht gjatë operacioneve me rrjetë *purse seine*”.

11. “Pavarësisht nga neni VIII i Konventës së ICCAT-it, Palët Kontraktuese (CPCs) do të zbatojnë këtë Rekomandim jo më vonë se 1 janari 2025, me kusht që të përmbushen termat e përcaktuar në paragrafin 12”.

12. “Vetëm nëse arrihet një konsensus mbi interpretimin e këshillës së SCRS-së në mbledhjen vjetore të komisionit të vitit 2024, ky Rekomandim do të hyjë në fuqi sipas afatit të përcaktuar në paragrafin 11”.

## ANEKS I

Udhëzime për trajtimin dhe lirim të sigurt të peshkaqenit balenë

### **Pika 1 – Praktikën e rekomanduara**

- Përdorimi i rrjetës “*sail brail*” ose të një rrjete të vogël (*dip net*) për ngritjen dhe lirim të ekzemplarëve më të vegjël se 2 metra, duke i lëshuar direkt në det pa i vendosur mbi bord;
- Ulja e litarit të notuesve (*cork line*) në mënyrë që peshkaqeni balenë të rrokulliset jashtë rrjetës. Nëse individit nuk del vetë, vendoset një litar poshtë trupit dhe lidhet me vijën e notuesve për ta ndihmuar të dalë;
- Prerja e disa metrave të rrjetës përpara peshkaqenit balenë, me qëllim lirim të tij.

### **Pika 2 – Praktikën që duhen shmangur**

- Ngritja e peshkaqenëve nga bishti;
- Tërheqja e tyre me litarë të lidhur rreth gushës ose me vrima të bëra në pendë;
- Përdorimi i grepave metalikë (*gaffing*);
- Lënia e litarëve tërheqës të lidhur rreth trungut të trupit;
- Përdorimi i rrjetës “*brail*” për individë më të mëdhenj se 2 metra;
- Ngjitja e peshkaqenëve mbi kuvertë përmes *brailimit*;
- Fillimi i procesit të *brailimit* ndërkohë që peshkaqeni balenë ndodhet ende brenda rrjetës *purse seine*.